

۲۳۳- مقدمه‌ی فلسفی برهان «اسدّ و اخصر» چیست و نقطه‌ی تقابل آن مقدمه، چه بحثی است؟ کدام اصل فلسفی، گسستگی و عدم ارتباط پدیده‌ها و موجودات عامل را منتفی می‌کند؟

(۱) تقدم و جوب بر وجود، صدفه و اتفاق، علیت

(۲) تقدم وجوب بر وجود، دور، سنخیت علت و معلول

(۳) تقدم علت بر معلول، دور، علیت

(۴) تقدم علت بر معلول، صدفه و اتفاق، سنخیت

۲۳۳- گزینه ۳ پاسخ است.

فارابی از اصل تقدم علت بر معلول در برهان خویش (محکم‌ترین و کوتاه‌ترین برهان در ردّ تسلسل) بهره گرفته درحالی که «دور» به مفهوم تقدم معلول به علت است (چون معلول و شیء را به علت خویش، مقدم می‌دارد) پیوستگی و ارتباط موجودات در پرتو علیت تبیین می‌شود ولی نظام حاکم بر آن در پرتو سنخیت.